

Urbanisme > Millora urbana |

MILLORA URBANA DE LA MINA (SANT ADRIÀ DE BESÒS) (2005)

Marta Sánchez

El 2005 suposa un impuls per a la millora urbana de la Mina gràcies a l'aprovació del projecte de reparcel·lació del barri. Es comencen a notar els primers símptomes de la normalització de la Mina, i la compra de sòl per part d'immobiliàries garanteix un dels objectius inicials del Pla de transformació i millora del barri de la Mina, que consisteix a atraure un important nombre de nous veïns que contribueixin a la regeneració social de la zona. D'altra banda, s'assoleixen millores en l'àmbit social, es redueix la delinqüència i es milloren els serveis d'inserció laboral. L'augment del pressupost per a l'any 2006 augura un bon futur per a aquest nou avenç.

El 5 de desembre de 2000 es va aprovar definitivament la Modificació del Pla general metropolità (MPGM) en el sector del front del litoral i marge dret del riu Besòs. Aquesta modificació afectava, entre altres, el Sector C4, corresponent al barri de la Mina, un barri repartit entre Sant Adrià de Besòs i Barcelona, inaugurat a la dècada dels setanta i perseguit des de bon començament per l'estigma de la marginalitat i de gueto.

D'acord amb les determinacions establertes a la MPGM, l'any 2000 el Consorci de la Mina, format pels ajuntaments de Barcelona i Sant Adrià, la Diputació i la Generalitat, amb la missió de dirigir el canvi social i urbanístic del barri, va encarregar a Barcelona Regional la realització de tres estudis previs: un estudi antropològic, un de constructiu i un d'urbanístic. Amb aquests estudis es va constituir l'Avanç del Pla especial de reordenació i millora del barri de la Mina.

L'abril de 2001, l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs va acordar exposar públicament la documentació corresponent a l'Avanç del Pla especial esmentat. El procediment de consulta pública va comptar amb suggeriments, exposicions i convocatòries sectorials. Pel que fa a aquestes darreres, va quedar palès que la problemàtica del barri de la Mina era fonamentalment de tipus social, més que urbanístic, i que les propostes del Pla es quedarien curtes si no s'acompanyaven amb accions socials. El 8 de gener de 2002 es va iniciar la fase de l'aprovació inicial del Pla i, mesos després, se'n va fer l'aprovació provisional i definitiva.

El Pla de transformació i millora del barri de la Mina (PTM del Barri de la Mina, Pla de millora urbana (PMU) o Pla especial de reordenació) aprovat constituïa el marc urbanístic necessari per tal de garantir la reordenació i la millora de l'àmbit delimitat (sector de la Mina Nova i de la Mina industrial), amb la finalitat d'aconseguir-ne la revitalització econòmica i social. Així, doncs, tenia un vessant urbanístic i un vessant social.

Pel que fa al vessant urbanístic, la proposta de remodelació es fonamentava en tres idees bàsiques: centralitat, diversitat i intercanvi. Les actuacions per desenvolupar-les es van agrupar en tres grups: la construcció d'una nova estructura urbana, les actuacions en relació amb els habitatges actuals i l'ordenació i la proposta de localització dels equipaments.

Actuacions previstes pel PTM del barri de la Mina

Respecte a la construcció d'una nova estructura urbana, el PTM delimitava els carrers que s'obririen cap al mar i definia els usos de tot el sòl. Concretament preveia la construcció d'una rambla al mig del barri, que havia de constituir un nou eix vertical de 40 m d'amplada. Aquesta secció havia de permetre la incorporació del traçat del **TRAMVIA DEL BESÒS**, per tal de donar més suport i connectivitat a l'actuació, afavorint la integració del nou teixit urbà amb la resta de la ciutat i afavorint, també, la ruptura de la marginalitat física. A aquesta intervenció en sentit vertical s'hi afegia l'obertura de carrers transversals que havien de comunicar amb el passeig central.

En relació amb les actuacions sobre els habitatges actuals, el PTM proposava una reestructuració i una millora de l'espai de l'habitatge. Concretament, definia l'enderroc i la substitució del bloc Venus, i la formació d'un tall en cadascun dels edificis llargs de Mart sud, Llevant i Estrelles. D'altra banda, proposava la construcció de nous habitatges al barri (uns tres-cents cinquanta per als veïns afectats pels enderrocs més set-cents quaranta-vuit per garantir la diversitat tipològica de residents a l'interior del barri) i definia actuacions ordinàries de rehabilitació i

actuacions per a la millora de l'accessibilitat (instal·lació d'ascensors). Es preveia que, un cop enderrocades les quaranta-dues indústries i construïts els mil cent vint-i-quatre nous habitatges previstos al Pla, el nombre de pisos de la Mina seria de gairebé tres mil cinc-cents, dels quals el 80% serien protegits.

La combinació d'habitatges protegits amb habitatges de preu lliure responia a l'estratègia de les institucions implicades per normalitzar l'estructura social del barri, ajudar a finançar els equipaments culturals i socials i acabar amb el sentiment de gueto que hi havia fins al moment.

L'ordenació i la proposta de localització dels equipaments estava encaminada a ampliar el nivell d'equipaments actuals i a transformar els nous equipaments en elements d'atracció de gent externa del barri. Això es pretenia fer localitzant els equipaments més propis del barri en posicions més perimetrals i els que potencialment podien rebre població externa en parts més centrals per fer que el barri deixés de ser una zona desconeguda per a la resta de la ciutat.

Concretament, el Pla especial proposava remodelar i ampliar el centre cívic, localitzar un espai per als serveis de seguretat i protecció civil, ampliar el centre d'assistència primària (CAP), localitzar un espai per ubicar un nou centre administratiu i institucional, construir un pavelló cobert polifuncional, muntar un nou equipament destinat a biblioteca-centre cultural (biblioteca de districte), assegurar una reserva de sòl per a l'escola bressol i recuperar el centre religiós.

Pel que feia a la cobertura de les necessitats escolars, es preveia el real·lotjament del Centre d'Educació Infantil i Primària (CEIP) la Mina, de l'Institut d'Estudis Secundaris (IES) la Mina i de la zona poliesportiva. També es pretenia començar l'enderroc del CEIP la Mina i de l'IES Fòrum 2004 després de l'estiu. La nova escola ja estava enllestida i les obres de l'institut estaven executant-se a marxes forçades.

Pel que feia als altres equipaments, la biblioteca tindria 3.200 m² construïts i se situaria al començament de la rambla. El seu cost seria de 4,5 MEUR, la meitat del quals es finançarien amb fons urbans de la Unió Europea. A final de 2005 també començarien les obres de la nova parròquia i d'un centre socioeducatiu. A més, la Generalitat construiria el nou centre d'atenció primària que tindria 4.000 m² i entraria en funcionament l'any 2007.

Impuls de la transformació urbanística amb l'aprovació del projecte de reparcel·lació, tercer instrument de planejament

A final de 2003 es va iniciar el procés per enderrocar la zona industrial i transformarla en una nova àrea residencial, que havia de connectar el barri amb les instal·lacions del Fòrum (**TRANSFORMACIÓ URBANA DE DIAGONAL MAR, FÒRUM I LLEVANT**) i el port esportiu de Sant Adrià. Es preveia que el trasllat de les quaranta-dues indústries afectades, on treballaven unes tres-centes persones i que ocupaven unes 7 ha, hauria d'estar enllestit a final de 2005. A final de 2003, Joan Batlle, gerent del Consorci de la Mina, ja havia iniciat la negociació amb vint-i-sis de les indústries afectades per determinar la quantia de les indemnitzacions, i el Consorci preveia enllestir el Projecte de reparcel·lació de la zona industrial el febrer de 2004. Però fins a l'abril de 2005 no es va aprovar definitivament, després de resoldre les al·legacions presentades. El pressupost seria de 51,6 MEUR.

Les càrregues urbanístiques del Projecte de reparcel·lació, elaborat per el mateix equip redactor del Pla (JLP, SCP), estaven destinades a les obres d'infraestructures, les indemnitzacions als propietaris per canvi d'ús i els honoraris d'arquitectes i enginyers.

L'abril de 2005 Anna Simó, consellera de Benestar Social, va anunciar que ja s'havia arribat a un acord amb les quaranta-dues empreses ubicades a la zona industrial i que la meitat havien acceptat les indemnitzacions, el valor de les quals seria d'uns 34 MEUR.

L'advocada del projecte de reparcel·lació, Àngels Gil-Vernet, va explicar que s'havia destinat la partida inicial d'imprevistos per poder ajustar les indemnitzacions dels propietaris.

La compra de solars va començar el 2005, amb l'adquisició del 70% del sòl de la Mina industrial per part de les immobiliàries Urbis i Reyal.

La transformació de la Mina va propiciar que el creixement creixent dels preus de l'habitatge també arribés al barri. Així, al novembre, un pis a la nova façana de la Mina rondava els 5.300 €/m², davant dels 6.000 €/m² de Diagonal Mar.

Transformació social de la Mina

La transformació social de la Mina va ser objecte, al març, de la quarta trobada de ciutats europees que formen part de la xarxa Regenera, que agrupava ciutats que compartien experiències similars a la que es duia a terme a la Mina, és a dir, de transformació integral del barri, tant socialment com urbanísticament. En efecte, el Pla de transformació de la Mina també preveia programes en diferents àmbits com les drogodependències, l'absentisme escolar o l'atur.

A final d'any, Simó va anunciar que més de tres-centes persones del barri havien trobat un lloc de treball a través dels serveis d'inserció laboral durant aquell any. D'altra banda, segons Francesc Moragues, responsable dels Mossos d'Esquadra a Sant Adrià, la delinqüència a la zona havia disminuït un 45% des de l'arribada del cos autonòmic a començament de 2003. Pel que feia a l'absentisme escolar, seguia afectant una quarta part dels escolars del CEIP a Mina i tres de cada quatre alumnes de l'Institut Fòrum 2004.

Augment del pressupost

Al desembre, el Consorci de la Mina va presentar el pressupost de 2006, que seria de 31 MEUR, un 12% superior al de l'any 2005. En els últims cinc anys, les administracions s'havien gastat 70 MEUR en la rehabilitació de la Mina i estava previst que la quantitat final sumés 174 MEUR.

Fonts del Consorci van indicar que un 23% del pressupost seria per a equipaments socials, educatius i esportius, un 26% per a obres d'espais públics, un 22% per a projectes de reparcel·lació i un 9% per millorar l'accessibilitat dels habitatges i la seva rehabilitació. Concretament, es preveia construir la Rambla, dotze ascensors als blocs de la Mina Vella, la biblioteca, la parròquia i el poliesportiu. La partida destinada als projectes socials es reduïa un 22% en relació amb el 2005 i incloïa el finançament del Pla de formació i inserció laboral.

Perspectives de futur

Els terminis provisionals apuntaven el 2008 com a data perquè s'acabessin les obres del projecte de reparcel·lació.

Segons les previsions del Consorci de la Mina, les obres de construcció de la nova biblioteca i del nou pavelló s'engegarien a començament de 2006, data en què es preveia inaugurar el nou institut. D'altra banda, la segona i la tercera fases de la Rambla es començarien a construir el 2006.

Més informació

www.gencat.net/economia/ambits/politica/europa/visio/iniciatives/index.html

Jornet-Llop-Pastor SCP – Marcela Balliano, arquitecta col·laboradora. Pla Especial de reordenació i millora del barri de la Mina. Barcelona, novembre 2001.

Continguts relacionats

[MILLORA URBANA DE LA MINA \(2005\)](#)
